Rok 3. Warszawa, Sierpień 1924 r. № 3

TECHNIKA GORZELNICZA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH

POŚWIĘCONY GORZELNICTWU ORAZ POKREWNYM GAŁĘZIOM PRZEMYSŁU ROLNEGO I PRZETWÓRCZEGO.

WYCHODZI RAZ NA MIESIĄC.

Przedpłata bez zobowiązania:
rocznie 10 złotych
półrocznie 5 „
Numer pojed. 1 złoty.

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Królewska Nr. 8.
Telefon 30-95.
Adr. tel.: „Techgo-Warszawa".
Redaktor, inż. J. Kączkowski, przyjmuje od 1 do 2. Admin. otwarta od 8 do 12 i od 3 do 5.

Ceny ogłoszeń bez zobow.:
1/1 str. 50 złotych
1/2 „ 25 „
1/4 „ 13 „
1/8 „ 7 „
Na okładce wyż. o 100% i 50%

Konto czekowe Pocztowej Kasy Oszczędności Nr. 3912.

SPRAWY ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH.

RADA GŁÓWNA.

Rada Główna Związku, najwyższa jego władza, decydująca w ostatecznej formie o kierunkach jego działalności i podstawowych zasadach pracy wszelkich jego władz, jakoteż o prawach i obowiązkach poszczególnych jego członków, zbiera się na doroczne Zwyczajne Walne Zgromadzenie swoje *w dniu 21 września r. b.*; a Zgromadzenie to jest w danym razie tem ważniejsze, że projektuje się wprowadzić niejakie zmiany do obowiązującego statutu, opierając się na dotychczasowem doświadczeniu, tudzież dostosowując do zmian w ogólnych warunkach bytowania Związku.

Zważywszy doniosłość będących na porządku dziennym zagadnień, wyrazić należy przeświadczenie, że wyznaczeni przez Walne Zgromadzenia Okręgowe delegaci do Rady Głównej przyjmą żywy udział w tem Zgromadzeniu Rady. Wnikający zaś bliżej w miejscowe stosunki i potrzeby przedstawiciele Zarządów Oddziałów Okręgowych dołożą szczególnych starań, ażeby współdziałać Zarządowi Głównemu Związku w spełnianiu trudnego jego zadania z pożytkiem ogólnym.

PORZĄDEK DZIENNY

Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Rady Głównej 21 września 1924 r.

1. Zagajenie Zgromadzenia.
2. Wybór Prezydjum Zgromadzenia.
3. Zatwierdzenie protokułu z ostatniego posiedzenia.
4. Sprawozdanie Zarządu Głównego i Oddziałów Okręgowych.
5. Sprawozdanie rachunkowe.
6. Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej Głównej.
7. Podwyższenie zapomóg pogrzebowych i składek na Fundusz Pogrzebowy.
8. Zatwierdzenie zmian statutu i obowiązujących regulaminów.
9. Wnioski Zarządu Głównego.
10. Wnioski Oddziałów Okręgowych.
11. Wybór członków Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej Głównej w miejsce ustępujących, oraz ich zastępców i członków Komisji Sprawdzeń.
12. Wnioski Członków Zgromadzenia.

PORZĄDEK DZIENNY

Posiedzenia Zarządu Głównego 20 września 1924 r.

1. Odczytanie protokułu z ostatniego posiedzenia.
2. Przyjęcie członków rzeczywistych Związku.
3. Rozpatrzenie i przygotowanie materjałów oraz wniosków na Zgromadzenie Rady Głównej w dniu 21 września 1924 r.
4. Wnioski członków Zarządu Głównego.

SPRAWOZDANIE ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA POZNAŃSKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Poznańskiego Oddziału Okręgowego Żw. Zaw. Techn. Gorzeln. odbyło się w dniu 27 lipca r. b. w Poznaniu w obecności 186 członków rzeczywistych i 16 zaproszonych gości.

Po nabożeństwie w kościele św. Marcina, na sali p. Jarockiego zagaił obrady przemówieniem wstępnem prezes poznańskiege Oddziału p. Salkowski, witając obecnego Prezesa Związku inż. Kączkowskiego, instruktora Kursów Gorzelniczych prof. Chrząszcza, przedstawiciela „Kurjera Poznańskiego", zgromadzonych członków i gości.

Przed przystąpieniem do porządku obrad, Prezes Głównego

Zarządu w dłuższem relacyjnem przemówieniu dał szczegółowy pogląd na działalność Związku i całokształt położenia przemysłu spirytusowego, zaznaczając, że z powodu zbyt nizkich cen spirytusu, uwarunkowanych ograniczonym wywozem, gorzelnie się nie opłacają. Spodziewa się jednak zmiany na lepsze zarówno dla wytwórców, jak również dla techników gorzelniczych, jeżeli zwłaszcza wprowadzany u nas monopol spirytusowy zostanie oparty na racjonalnych podstawach i zrozumieniu wyjątkowo doniosłych praktycznie obowiązków ze strony jego twórców. Potrzeba w obecnych warunkach sprawnej i silnej celowo organizacji Związku staje się też szczególnie poważną. Po wyłuszczeniu w pobieżny, z konieczności, sposób odnośnych szczegółów, p. Kączkowski wyraził w imieniu zorganizowanych techników gorzelniczych wdzięczność organizatorom Kursu Gorzelniczego w Poznaniu, jedynego w roku bieżącym w Polsce.

Wedle przedłożonego następnie przez sekretarza p. Doroszewskiego z Gorzyczek sprawozdania z rocznych czynności Poznańkiego Oddziału Okręgowego Związku, Oddział ten liczy obecnie 224 członków. Przystąpiło w ciągu roku nowych członków 30 i wystąpiło 25. W przypuszczeniu, że tych ostatnich skłoniły do wystąpienia trudności wpłacania składek, zaleca sprawozdawca w tego rodzaju wypadkach zwracać się z pełnem zaufaniem do Zarządu, ktory, w zrozumieniu trudnych warunków, zawsze pomocną służy radą. Zmarło w ubiegłym roku 4 członków. Pamięć ich uczcili zgromadzeni przez powstanie.

Stan kasy:

Saldo z 1923 r.	Zł	—.24	
Składki	„	2393.79	Zł 2394.03
Różne wydatki.	Zł	482.37	
Depozyt w Banku	„	800.—	
Gotówka	„	1111.66	Zł 2394.03

Po wysłuchaniu sprawozdania rachunkowego, na wniosek Komisji Rewizyjnej, udzielono Zarządowi absolutorjum jednogłośnie. Sprawozdanie Komisji Kontraktowej, złożone przez członka Zarządu Oddziału p. Heinkego z Konarzewa, przyjęto do wiadomości. Sprawozdanie Komisji Pośrednictwa Pracy złożył również p. Heinke, który stwierdza. że właściciele gorzelń z coraz większem zaufaniem i przychylnością odnoszą się do Związku. Zgłoszeń o posady było 42, zaś wolnych posad zgłoszono 38 i te zostały obsadzone.

Duże ożywienie wniósł w tok obrad referat p. dyrektora Łukomskiego z Poznania na temat „Przygotowanie do nowych instalacji gorzelniczych“. Referat przystosowany do nowych zarządzeń mia-

rodajnych władz, wywołał wśród obecnych wielkie zainteresowanie. Z niemniejszem zainteresowaniem wysłuchano również referatu p. Czerniaka z Gościeszyna, dającego pogląd na przebieg ubiegłej kampanji. Z uwagi na ważność poruszonego tematu referat p. Czerniaka ukaże się na życzenie zebranych w jednym z najbliższych numerów „Techniki Gorzelniczej“.

W dalszym toku obrad skompletowano Zarząd w ten sposób, że powołano doń dwóch brakujących członków, mianowicie p.p. Dąbrowskiego Władysława z Nowej Wsi i Moellenbroka Józefa z Nekli

Na proponowaną przez prezesa organizację Kół Miejscowych w liczbie 7 zgodzono się bez sprzeciwu.

Największej uwagi wymaga organizacja techników gorzelniczych na Pomorzu i w tym celu zarząd Oddziału Poznańskiego urządza ich zjazd w Grudziądzu dn. 24 b. m.. Lokal zebrania będzie oznaczony w osobnem wysłanym zaproszeniu na zebranie, ponieważ dotąd Zarząd nie odebrał z Pomorza definitywnej odpowiedzi co do tego lokalu.

Jako delegatów do Rady Głównej wybrano ponownie p. p. Laskowskiego Kazimierza i Heinkego Antoniego, oraz p. Moelenbroka Józefa.

Wreszcie na wniosek Zarządu Oddziału uchwalono upoważnić tenże Zarząd do zorganizowania Komitetu obchodu 50-letniego jubileuszu Towarzystwa Gorzelniczego na W. Ks. Poznańskie i Pomorze, przemianowanego obecnie w Poznański Oddział Okręgowy Związku, a prezes Związku oznajmił, że pragnąc przyjść z pomocą temu Komitetowi w celu uświetnienia obchodu, przedstawi tę sprawę naczelnym władzom Związku i pewny jest ich współdziałania.

Gdy następnie żadnych wniosków nie złożono, porządek dzienny został wyczerpany i przewodniczący zamknął zebranie, dziękując zebranym i za liczne przybycie, i za gorliwy udział w obradach.

Po zamknięciu zgromadzenia odbył się wspólny koleżeński obiad przy udziale łaskawych gości w miłym i podniosłym nastroju.

KOŁA MIEJSCOWE.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia członków Warszawskiego Oddziału Okręgowego Związku z dnia 6 lipca r. b. postanowiono zorganizować Koła Miejscowe na całym obszarze w obrębie Oddziału.

Dotychczas na zaznaczonym obszarze istnieją i wykazują żywotną działalność 5 Kół Miejscowych: Konińsko-Słupeckie, Radomskie, Lubelskie, Zamojskie i Krasnostawskie.

Nadto udzielono stosunkowo wiele upoważnień do zorganizowania innych jeszcze Kół. Niestety jednak upoważnienia te nie zostały wykorzystane, co jest godne najwyższego ubolewania.

Licząc się z istnieniem przytoczonych Kół czynnych i życząc im dalszego najszerszego i najpożyteczniejszego rozwoju, tudzież wyrażając uznanie zasłużonym ich wobec dobra ogólnego przodownikom, Zarząd Oddziału przystępuje obecnie do organizowania w dalszym ciągu Kól na własną rękę, zwracając się do poszczególnych miejscowych członków Związku z wezwaniem na razie jedynie o współdziałanie i wynalezienie, oraz zapewnienie odpowiednich lokalów w wyznaczonych na zebrania organizacyjne miejscach.

Członkowie Związku zamieszkujący w obrębie projektowanych Kół, zostaną powiadomieni listownie o zebraniach tych Kół. Wszelako już obecnie zawiadamiamy, że w roku bieżącym są wyznaczone organizacyjne zebrania w następujących miejscach: w Warszawie, Grójcu, Płocku, Łomży, Kaliszu, Piotrkowie, Kielcach, Radzyniu, Siedlcach, Sokołowie, Ostrowcu, Wieluniu, Płońsku, Stopnicach, Zbylczycach i Kutnie.

Jako pierwsze z nowych Kół w Oddziale uruchamia się Koło Warszawskie, przyczem organizacyjne zebranie tego Koła odbędzie się w Warszawie, w lokalu Związku w dniu 7 września r. b. o g. 10 r., z następującym porządkiem dziennnym: 1) Zagajenie zebrania. 2) Wybór prezesa Koła oraz jego zastępcy i sekretarza. 3) Ustalenie granic Koła. 4) Oznaczenie miejsca i terminu następnego zebrania. 5) Wolne wnioski. 6) Referaty.

Z referatami występuje inż. Hryniewicz, który poruszy następujące tematy: 1) Warunki rozwoju wyrobu win owocowych. 1) Najnowsze ulepszenia aparatu rektyfikacyjnego Sawalla. 3) Kadzie fermentacyjne zamknięte.

Zarząd Oddziału pragnie wszystkie zebrania Kół urozmaicić odpowiednimi referatami; a oczywiście na każdem zebraniu mogą i winne być poruszane tematy różne: tak fachowe jak i zawodowe, oraz stawiane wnioski przez miejscowe siły do uwzględnienia powziętych uchwał według możności przez władze Związku.

W regulaminie Kół (Techn. Gorzeln. 1923 Nr. 10—11), znajdują się wytyczne dla właściwego ich organizowania i prowadzenia. Pożytek powołania do życia całej sieci tych Kół nie może budzić wątpliwości, tem więcej, że prezesi Kół są stale zapraszani na wszystkie posiedzenia Zarządu Oddziału i mogą mu przedstawiać potrzeby miejscowe, ułatwiając uczynienie im zadość. Nie ulega też wątpliwości, że w zebraniach Kół będą przyjmować udział bez wyjątku wszyscy członkowie Związku, zamieszkali w ich obrębie,

wnosząc do nich cały zasób swojej wiedzy i najlepszej woli. Pożądanem zaś jest w najwyższym stopniu, ażeby wszyscy członkowie Związku i Oddziału dokładali wszelkich starań, ażeby bezpośrednio i przez oddziaływanie na znanych im kolegów i sąsiadów przyczyniali się do najżywotniejszego rozwoju Kół, do których winni są należeć.

OD ZARZĄDU WARSZAWSKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO.

Na skutek licznych zapytań zawiadamiamy:

Na Walnem Zgromadzeniu Członków Warszawskiego Oddziału Okręgowego, odbytego 6-go lipca r. b. uchwalono składkę dla członków rzeczywistych podnieść o 2 zł. dla pokrycia kosztów przejazdu przedstawicieli Kół Miejscowych na posiedzenia Zarządu Oddziału Okręgowego Związku (wyciąg z protokułu — w Nr. 2 „Techniki Gorzelniczej“ za r. b.).

Wobec tego obecnie wynoszą:

Roczna składka członkowska	12 zł.
„ „ na fundusz pogrzebowy . . .	2 „
Razem . .	14 zł.

Członkowie, nowowstępujący do Związku, opłacają prócz tego składki jednorazowe:

Wpisowe	2 zł.
Na Fundusz Pogrzebowy	2 „
Razem . .	4 zł.

Wreszcie zapisujący się do Wydziału Pośrednictwa Pracy opłacają: wpisowe 2 zł. Otrzymujący posady za pośrednictwem tego Wydziału opłacają: 2% od rocznego wynagrodzenia w gotówce i naturaljach.

Podając powyższe do wiadomości, wzywamy wszystkich członków Oddziału Warszawskiego Związku do możliwie natychmiastowego wpłacenia przypadających od nich należności, a w szczególności przypominamy, że członkowie, którzy zalegają z opłatami za rok ubiegły (1923/24), o ile ich nie uiszczą do dnia *1-go października r. b.*, zostaną na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Oddziału Warszawskiego Zw. Zaw. Techn. Gorzeln. z dn. 6-go lipca r. b. zawieszeni w swoich prawach, a następnie wykreśleni z listy członków. Spis zalegających na żądanie Zarządu Oddziału Warszawskiego, poniżej zamieszczamy:

Anasiewicz Zygmunt 12 zł., Andrzejewski Józef 12 zł.

Brzozowski Edward 12 zł., Bieniecki Józef 12 zł., Bonikowski Mieczysław 12 zł., Budzyński Marjan 12 zł., Bocianowski Mieczysław 12 zł., Buczkowski Tadeusz 12 zł., Bielicki Władysław 12 zł., Biernat Józef 12 zł., Borzęcki Aleksander 12 zł., Bobrowski Kazimierz 12 zł., Bogacki Witold 12 zł., Bronicki Bronisław 1 zł. 72 g.

Chomiński Jan 12 zł., Czerwiński Jan 12 zł., Cieślewski Edmund 12 zł., Czachowski Cezary 9 zł. 70 gr., Chodkowski Józef 1 zł. 4 gr.,

Derkowski Zygmunt 12 zł. i za 22/23 r., Droszyński Dyonizy 12 zł., Dziubiński Franciszek 12 zt., Dziewicki Jan 12 zł., Dobrzański Michał 1 zł.

Eysmontt Zygmunt 8 zł. 83 gr.

Ficner Stanisław 12 zł., Frączkowski Wiktor 12 zł.. Frige Teofil 12 zł. i za 21/22 22/23 r., Falęcki Włodzimierz 12 zł. i za 22/23 r., Frankiewicz Witold 12 zł.

Gierulewicz Piotr 12 zł., Gulczyński Edward 12 zł, Gajdziński Henryk 12 zł, Gregor Stanisław 12 zł., Gordon Karol 12 zł., Gawroński Czesław 12 zł., Górecki Edmund 12 zł., Górecki Aleksander 12 zł., Grądzki Eugenjusz 8 zł., Grzegorzewski Stanisław 12 zł.,

Herfurt Alfred 12 zł., Hirmer Wacław 12 zł.

Ignatowicz Antoni 12 zł i za 21/22 i 22/23 r.

Jędrzejewski Mieczysław 12 zł, Jakubowski Stanisław 12 zł, Jarosławski Stanisław 12 zł, Jastrzębski Jan 12 zł, Jabłoński Józef 12 zł, Jurczyński Franciszek 6 zł.

Koperski Juljan 12 zł, Kluge Zygmunt 7 zł, Kowalczuk Czesław 12 zł, Koźmiński Lucjan 12 zł, Krukowski Władysław 12 zł i za 21/22 i 22/23 r., Kube Mieczysław 12 zł i za 22/23 r., Krzymiński Michał 12 zł, Kucharski Wiktor 12 zł, Kownacki Jan 12 zł, Kwapiszewski Józef 12 zł i za 22/23 r., Kowszyk Arkadjusz 12 zł, Krasnodębski Stanisław 12 zł i za 21/22 i 22/23 r., Kossakowski Stanisław 12 zł, Karasiński Władysław 1 zł 20 gr.

Lewandowski Franciszek 12 zł, Latawiec Franciszek 12 zł, Leonowicz Henryk 10 zł 60 gr.

Muszyński Józef 12 zł, Musiałowicz Władysław 12 zł, Maciejewski Ignacy 12 zł, Meder Stanisław 12 zł, Meder Juljan 12 zł, Modrzyński Ignacy 1 zł, Morawicz Wiktor 8 zł 67 gr, Morkowski Edmund 3 zł, 49 gr, Moraczewski Adam 1 zł, 66 gr, Maryniak Bronisław 5 zł, Michniewicz Wacław 1 zł. 30 gr.

Neneman Bogdan 12 zł, Nowicki Wincenty 12 zł, Nowiński Wacław 12 zł, Niedziałkowski Jan 12 zł.

Okrutnik Kazimierz 12 zł, Orzechowski Ignacy 8 zł 17 gr.

Poborski Edmund 12 zł, Pahl Władysław 12 zł, Piątkowski Feliks 12 zł, Pieczyński Antoni 3 zł 49 gr, Piotrowski ,Czesław 1 zł.

Radoński Jan 12 zł, Rogowski Jan 12 zł, Radojewski Roman 2 zł. Rusiecki Stanisław 12 zł.

Sadowski Zygmunt 12 zł, Sidorowicz Wiktor 12 zł, Skibniewski Franciszek 12 zł, Skup' Feliks 12 zł, Sławiński Wojciech 12 zł, Sobkiewicz Stanisław 12 zł, Szczypiński Antoni 12 zł, Szeligoski Józef 12 zł, Stefanowicz Józef 12 zł, Strunde Robert 12 zł, Sztejnbis Michał 12 zł, Szulakowski Tomasz 12 zł, Skibniewski Leon 12 zł, Stańczak-Staniszewski Bern 12 zł, Szumski Sauman 12 zł, Snawadzki Czesław 1 zł 45 gr, Sinicki Aleksander 5 zł, Sierpiński Celestyn 7 zł 80 gr, Sampolski Wacław 4 zł 50 gr, Skrzypczak Bolesław 2 zł, Sawicki Bolesław 12 zł, Šzenker Stanisław 12 zł, Sierzputowski Wacław 12 zł, Skup Mieczysław 12 zł, Stefanowicz Józef 12 zł.

Tippelt Jan 12 zł, Tomiak Józef 12 zł, Tomczyk Kazimierz 12 zł- Tybiszewski Leon 3 zł 20 gr.

Wiśniewski Roman (senior) 12 zł, Wacław Józef 12 zł, Wójci, cki Stanisław 12 zł, Wasilewski Edward 6 zł, Winkielman Władysław 5 zł, Woźniakiewicz Stefan 12 zł, Witek Teofil 2 zł. Węclewski Józef 12 zł.

Zaliwski Franciszek 6 zł 45 gr, Zdziubano Feliks 12 zł, Ziemkiewicz Marjan 12 zł.

Żurakowski Walerjan 12 zł, Zwierko Stani-sław 16 zł.

Przy tej sposobności wypada jeszcze zwrócić uwagę na odnośne regulaminy i uchwały, dotyczące Wydziałów Pośrednictwa Pracy i innych (patrz Nr. 10—11 „Techniki Gorzelniczej" z 1923 r.), które w znacznej części nie są wypełniane przez członków Oddziału Warszawskiego. Naprzykład członkowie nie uważają za wskazane powiadamiać biuro Związku każdorazowo o zmianie adresu; zapisując się do Wydz. Pośrednictwa Pracy, a objąwszy w międzyczasie posadę, nie komunikują o tem; polecani przez Wydz. Pośrednictwa Pracy i objąwszy na mocy tego polecenia posadę, nie podają ani warunków, na jakich się zgodzili, ani wogóle nie powiadamiają, że posadę tę objęli i t. p.

Podobna opieszałość wprowadza w czynności biurowe niepotrzebny zamęt i w znacznej mierze utrudnia prawidłową pracę, niejednokrotnie powodując różnego rodzaju konflikty.

SPIS KANDYDATÓW NA RZECZYWISTYCH CZŁONKÓW ZWIĄZKU ZAWODOWEGO TECHNIKÓW GORZELNICZYCH.

W dniu 17 sierpnia r. b. na posiedzeniu Zarządu Werszawskiego Oddziału Okręgowego przyjęto następujących kandydatów na członków rzeczywistych:

1. Dymling Brunon, Horodenka, poczta Wiszniowiec, pow. Krzemieniecki, wojew. Wołyńskie.
2. Maniewski Stanisław, Warszawa, ul. Szopena Nr. 12, m. 14.
3. Temerjusz Wiktor, Trokieniki, poczta Worniany.
4. Mitkiewicz Władysław, Wronowice, poczta Łask, woj. Łódzkie.
5. Terlecki Jan, Lublin, ul. Bernadyńska Nr. 15.

DZIAŁ NAUKOWO-SPRAWOZDAWCZY.

Hydroliza maltozy przez wyciąg słodowy.

Maltoza, zaprawiona wyciągiem słodowym i trzymana przez 1—6 dni w ciepłocie 15°, 50° i 60° C. wykazuje stopniowe zmniejszanie się kąta skręcenia światła spolaryzowanego. Zjawisko to wskazuje, że maltoza przemienia się drogą hydrolizy na dekstrozę, że zatem wyciąg słodowy zawiera także i enzym maltazę.

(L. Maquenne — Compt. rend. de l'Academ. des scien. 1923 (176) 804). *T. Cb.*

Obecność maltazy w skiełkowanym i nieskiełkowanym jęczmieniu.

Obecność maltazy w jęczmieniu i słodzie jęczmiennym była przez długi czas kwestjonowaną. Obecnie Ling i Nanji wykazują, że maltaza znajduje się tak w słodzie, jak i w zbożu nieskiełkowanem. W jęczmieniu znajduje się w wodzie nierozpuszczalna maltaza, która dopiero przez kiełkowanie przechodzi w formę rozpuszczalną. Wyższa ciepłota, stosowana przy suszeniu słodu piwnego, działa ujemnie na maltazę a wreszcie ją niszczy. Preparaty amylazy, otrzymane przez wytrącanie alkoholem z wodnego wyciągu słodowego, nie zawierają jej, gdyż niszczy ją użyty alkohol. Siła maltazy nie jest proporcjonalną do siły amylazy, znajdującej się w tymże rozczynie.

(A. R. Ling i D. R. Nanji, Biochem. Journal 1923 (17) 591).

T. Cb.

Różnice między zwierzęcemi a roślinnemi amylazami.

Pytanie, czy amylaza roślinna jest identyczna z amylazą zwierzęcą, była przedmiotem rozważania od dłuższego czasu. Dopiero

Wohlgemuth wykazał, że amylaza zwierzęca, nawet w wielkiem rozcieńczeniu bywa silnie pobudzana (aktywowana) przez serum i sok organów zwierzęcych, wobec których amylaza słodowa nie ulega zmianie.

Autor powtórzył te badania i stwierdził, że działania amylazy słodowej nie pobudzają ani serum ani sól kuchenna. Podobnie zachowuje się amylaza pleśniaków, więc amylaza Arpergillus oryzae, oraz Amylomyces delemar. Również wyciągi, otrzymane przez gotowanie drożdży lub słodu, nie okazywały wpływu na roślinną amylazę, natomiast pobudzały amylazę zwierzęcą.

Bakterje, które zalicza się do świata roślinnego, sprawują się w tych warunkach inaczej. Amylaza bakt. coli i bakt. pyocyaneus okazała się bardzo wrażliwą na serum, które silnie ją pobudzało. Amylaza bakterji zachowuje się zatem podobnie, jak amylaza zwierzęca. Autor przypuszcza, że mamy tu do czynienia z aklimatyzacją bakterji i przystosowywaniem się ich do warunków, wśród których żyją, więc przystosowaniem się do wpływów organizmu zwierzęcego.

(Torav Koga — Bioch. Z. 1923 (142) 159). *T. Ch.*

STATYSTYKA.

PRZERÓB TECHNICZNY ZIEMNIAKÓW W POLSCE W KAMPANJI 1922/23.

(Ind. u. Hand. Z. 1923 nr. 75).

Krochmal. W kampanji 1922/23 było czynnych w Polsce 67 krochmalń, z tych 31 w b. Kongresówce, 2 na Kresach, 2 w Małopolsce i 32 w Wielkopolsce i na Pomorzu (ostatnia liczba jest zapewne zbyt wysoką — Ref.). W krochmalniach tych wyprodukowano mąki skrobiowej 31,850 tonn, a mianowicie w b. Kongresówce 6,000 t., na Kresach 250 t., w Małopolsce 600 t. i w Wielkopolsce i na Pomorzu 25,000 t.

Syrop ziemniaczany. Syropiarń było czynnych w Polsce 5, z tego 4 w b. Kongresówce, a 1 w Poznańskiem. Produkcja syropu wynosiła 4,000 t.

Suszarnie ziemniaków. Suszarń było 150, z tego w Poznańskiem i na Pomorzu 130, w Małopolsce 4, w b. Kongresówce 16. W b. Kongresówce otrzymano około 2,000 t. płatków ziemniaczanych. Wytwórczość innych suszarń nieujawniona.

Wytwory ziemniaczane zostały w mniejszej części zużyte wewnątrz kraju, zaś większą ich część wywieziono zagranicę.

T. Ch.

GORZELNIE W POLSCE.

Kampanja 1922/23.

PAŃSTWO. Województwa.	Ogółem	Czynne	Nieczynne	CZYNNE: rolnicze: Ogółem	rolnicze, w tem: produkujące drożdże	rolnicze, w tem: produkujące spirytus owocowy	przemysłowe: ogółem	przemysłowe, w tem: produkujące drożdże	przemysłowe, w tem: produkujące spirytus owocowy	przerabiające przeważnie: ziemniaki	przerabiające przeważnie: inne produkty
Polska	**1558**	**1202**	**356**	**1155**	**9**	**2**	**47**	**13**	**7**	**1157**	**45**
Warszawskie	100	70	30	66	—	1	4	2	—	66	4
Łódzkie	72	55	17	52	1	—	3	2	—	53	2
Kieleckie	66	48	18	45	—	—	3	1	—	46	2
Lubelskie	143	94	49	91	2	—	3	1	—	91	3
Białostockie	28	17	11	14	—	—	3	—	—	14	3
Okr. adm. wileński	22	21	1	8	—	—	13	2	—	8	13
Nowogrodzkie	6	6	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Poleskie	3	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—
Wołyńskie	21	8	13	5	—	—	3	—	—	5	3
Poznańskie	504	399	105	396	—	—	3	1	2	396	3
Pomorskie	218	164	54	163	—	—	1	—	1	163	1
Krakowskie	65	55	10	48	1	—	7	1	4	48	7
Lwowskie	155	140	15	138	2	—	2	2	—	138	2
Stanisławowskie	33	30	3	29	—	—	1	1	—	29	1
Tarnopolskie	79	49	30	49	3	—	—	—	—	49	—
Śląskie	43	43	—	42	—	1	1	—	—	42	1

(*Główny Urząd Statystyczny*).

PRODUKCJA SPIRYTUSU I DROŻDŻY W POLSCE.

Kampanja 1922/23.

PAŃSTWO. Województwa.	Spirytusu surowego tysięcy litrów 100%	Spirytusu owocowego tysięcy litrów 100%	Drożdży tonn
Polska	**87982**	**168**	**5853**
Warszawskie	9753	1	976
Łódzkie	7953	—	819
Kieleckie	3973	—	8
Lubelskie	7452	—	63
Białostockie	1399	—	—
Okr. adm. wileński . . .	1066	—	130
Nowogródzkie	502	—	—
Poleskie	279	—	—
Wołyńskie	522	—	—
Poznańskie	28336	24	1025
Pomorskie	9472	100	—
Krakowskie	2821	5	1141
Lwowskie	7374	—	997
Stanisławowskie	1760	—	693
Tarnopolskie	3140	—	1
Śląskie	2180	38	—

(Główny Urząd Statystyczny).

PRZEGLĄD LITERATURY GORZELNICZEJ.

ALKOHOLOMIERZ SZKLANY, TYPU URZĘDOWEGO, ORAZ TABLICE DLA OBLICZANIA ALKOHOLU.

Str. 169, z 1 ryciną. Wydawnictwo Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych. Warszawa, r. 1923.

Tablice redukcyjne do obliczania ilości spirytusu, wydane przez Ministerstwo Skarbu, są już wyczerpane. Wobec wielkiej potrzeby tego rodzaju tablic, wznowił ich wydawnictwo obecnie Związek Zawodowy Techników Gorzelniczych, opierając się na wyżej wspomnianych.

Podręcznik obejmuje: Słowo wstępne. Uwagi ogólne. Sposoby zastosowania alkoholomierza szklanego typu urzędowego. Wreszcie trzy tablice.

Słowo wstępne, uwagi ogólne i opis alkoholomierza, oraz jego użycie, opracował inż. J. Kączkowski. W jasny sposób przedstawione zastosowanie tablic, ilustrowane przykładami, umożliwia każdemu należyte korzystanie z podręcznika.

Jedyne, co uważamy za niekorzystne, to wprowadzenie przy opracowaniu tablic, a właściwie zatrzymanie stopni Reaumure'a, zamiast Celsjusza *), Przechodzimy w całej Polsce do miar i wag dziesiętnych. Dlaczego więc nie wprowadzić i w tym wypadku tej zmiany, tem więcej, że w wielu gorzelniach pracuje się już według termometru Celsjusza. Spodziewamy się, że nowe wydanie tego bardzo potrzebnego podręcznika poda już wszelkie obliczenia według termometru Celsjusza.

Całość przedstawia się bardzo dodatnio, starannie wydana, o czystym wyraźnym druku. Podręcznik ten opracowany z inicjatywy inż. J. Kączkowskiego, należy przyjąć z uznaniem, jako dalsze uzupełnianie naszej literatury gorzelniczej.

T. Chrząszcz.

KRONIKA.

DWUTYGODNIOWY KURS GORZELNICZY W POZNANIU.

Staraniem Poznańskiej Spółki Okowicianej odbył się w Poznaniu, w czasie od 16 do 28 czerwca r. b., dwutygodniowy kurs gorzelniczy, o którego zamierzonem urządzeniu donieśliśmy w poprzednim numerze naszego pisma.

Na kurs zgłosiło się 37 uczestników; przyjęto 30; korzystało z kursu 22 gorzelników, którzy otrzymali zaświadczenie uczęszczania na kurs. Wszyscy uczestnicy byli kierownikami gorzelń, polakami, w wieku od 24 do 55 lat, o praktyce gorzelniczej od 5 do 28 lat.

Zainteresowanie i frekwencja były bardzo wielkie, co wszyscy prelegenci z zadowoleniem podkreślali.

Egzaminów nie urządzano.

Koszt urządzenia kursu wynosił 1560 zł.

---

*) Przejście u nas przy wymierzaniu ciepłoty od stopni Reaumure'a do Celsjusza zależy od czynników państwowych. Jest ono przewidywane i dla tego wyrabiane już są przez zorganizowaną przy Związku Spółkę Akc. „Technika Gorzelnicza" przy alkoholomierzach ciepłomierze o podwójnej skali. (Red.).

PYTANIA I ODPOWIEDZI.

Pytanie 7. Jakie wymiary musi mieć kadź fermentacyjna przy pojemności 70 hl? Jak prowadzić przycierki drożdżowe z ukwaszaniem kwasem mlekowym? *E. M.*

Odpowiedź 7. Kadź fermentacyjna na 70 hl powinna posiadać wysokość conajmniej 2 m., a średnice 2.20 i 1,78 m., albo też wysokość 2 m. i średnicę 2,12 m.; lepiej jednakże zrobić kadź trochę większą, podnosząc jej wysokość o jakie 0,1 m. Kadzie owalne są lepsze, aniżeli okrągłe.

Dla dwóch kadzi fermentacyjnych, używanych do dziennego napełnienia, przy drożdżach 24-godzinnych, wystarczy cztery kadki, t. j. z drożdżami po dwie dziennie. Do kadzi wielkiej, mieszczącej 2 zaciery, drożdże należy dodawać tylko do zacieru pierwszego, który studzić nieco silniej, zaś zacier drugi studzić słabiej, nie dodając do niego drożdży. Drugie drożdże byłyby przeznaczone dla zacieru spuszczanego do małej kadzi.

Co się tyczy prowadzenia drożdży, to o tem pisaliśmy obszernie w Gorzelnictwie (tom II) i prowadziłoby nas za daleko rozpatrywanie tej sprawy na tem miejscu. Na jedno przecież należy zwrócić uwagę:

Zakwasek, sprowadzany z laboratorjum nie jest konieczny, lecz robotę bardzo ułatwia i czyni ją pewniejszą. Po ukwaszeniu przycierku odbiera się zakwasek i następnie koniecznie trzeba przycierek wyjałowić, podgrzewając co najmniej do 75°C. Zbieranie tak zwanego kożucha, a więc górnej warstwy przycierka jest w normalnych warunkach zbyteczne, jednakże ciepłota przycierka nie może spadać niżej 50°C.

T. Chrząszcz.

Pytanie 8. Jaką drogą można ustalić stare prawa gorzelni, która funkcjonowała kilkanaście lat w jednym majątku, a obecnie została przeniesiona do innego majątku tych samych właścicieli?

Czy są nowe akcyzowe ustawy dla gorzelń i gdzie je można dostać? *A. M.*

Odpowjedź 8. Przedewszystkiem należy za pośrednictwem miejscowego starostwa złożyć do Województwa podanie o udzielenie odnośnego pozwolenia. Starostwo bada czy niema jakichkolwiek przeszkód sanitarnych, bezpieczeństwa publicznego i t. p.

Po otrzymaniu pozwolenia od Województwa należy podać prośbę o pozwolenie uruchomienia gorzelni do Władz Akcyzowych

i mianowicie do Departamentu Akcyz i Monopolów Ministerstwa Skarbu, Warszawa, ul. Rymarska № 5, dołączając pozwolenie Województwa.

„Zbiór Ustaw Akcyzowych“ w postaci książki był wydrukowany w 1917 r. Wydawnictwo to obecnie wyczerpane. Rozporządzenia władz, dotyczące spraw akcyzowych, można znaleźć w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu. Redakcja i Administracja znajdują się w Warszawie, Ministerstwo Skarbu, ul. Rymarska, № 5.

Rozporządzenia i okólniki Ministerstwa Skarbu, dotyczące gorzelnictwa, ze względu na brak miejsca, drukować w „Technice Gorzelniczej“ nie możemy. Jednakowoż ustawę o państwowym monopolu spirytusowym, mającym pierwszorzędne znaczenie dla dalszego rozwoju przemysłu gorzelniczego, wydrukujemy.

K. H.

Pytanie 9. Prosimy o poruszenie miarodajnych czynników, aby Urząd Patentowy nie odwlekał tak długo sprawy rejestrowania zgłoszeń o ochronę patentową. Przecież Urząd Patentowy może zwiększyć swój personel i zwiększony przez to budżet pokryć odpowiednio podniesionemi opłatami, które każdy ze zgłaszających chętnie pokryje, byle jego sprawa patentowa była szybko załatwiona.

W. K.

Odpowiedź 9. Opóźnienie załatwienia spraw patentowych tłumaczy się tem, że aż do roku bieżącego nie było ku wydawaniu patentów podstawy prawnej. Dopiero 10 kwietnia r. b. ciała prawodawcze ostatecznie zatwierdziły ustawę o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

Od tego czasu Urząd Patentowy zaczął wydawać patenty i w przeciągu dwóch ubiegłych miesięcy wydał 300 patentów i załatwił na ogół 4,000 spraw, odnoszących się do wzorów i znaków towarowych. Pozostaje do załatwienia jeszcze około 10,000 różnych spraw z wskazanej dziedziny.

Urząd Patentowy znajduje się w Warszawie, Elektoralna Nr. 2. Godziny urzędowe. Wskutek oszczędności pracuje w nim ograniczona liczba i mianowicie 8 radców. Prośbę o zwiększenie personelu, z zobowiązaniem wynalazców do dobrowolnego podniesienia opłat na ich utrzymanie, w celu przyśpieszenia załatwienia spraw patentowych, winni złożyć do Urzędu sami wynalazcy.

Urząd wydaje pismo „Wiadomości Urzędu Patentowego.“ Wyszły Nr. Nr. 1 i 2. Każdy numer kosztuje 2,50 zł. Zalecamy zainte-

resowanym nabyć przynajmniej Nr. 1, zawierający ustawę z dnia 5. II. 1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych oraz inne przepisy i rozporządzenia w tej dziedzinie.

K. H.

Pytanie 10. Prosiłbym o łaskawe wyjaśnienie, z czego powstają estry w rektyfikacie, jaka ilość takowych jest dopuszczalna i jak postępować, w razie zawartości estrów w rektyfikacie powyżej normy.

R.

Odpowiedź 10. Estry w rektyfikacie pochodzą z zanieczyszczeń okowity. W sprzyjających warunkach, estry też mogą wytworzyć się w aparacie rektyfikacyjnym podczas jego działania, ale w nieznacznej ilości

Okowita ziemniaczana zawiera 113 — 753 mg. estrów, przeciętnie 340 mg. w jednym litrze przy obliczeniu na absolutny alkohol.

Główną część składową estrów spirytusu ziemniaczanego lub zbożowego stanowi octanetylu i dla tego właśnie przy analizie zawartość estrów w spirytusie wyrażamy zwykle w mg. octanetylu.

Spirytus rektyfikowany pojedynczego oczyszczania zawiera w jednym litrze nie więcej jak 40 — 50 mg estrów.

Zawartość estrów w rektyfikacie powyżej tej normy dowodzi, że rektyfikacja była prowadzona niewłaściwie: np. była zastosowana nadmierna szybkość pędzenia III i II początkowvch gatunków, lub nastapiło przedwczesne przejście z II początkowego gatunku na I g. i t. p.

Wstępna racjonalna obróbka*) surówki kaustyczną sodą może wiele wpłynąć na zmniejszenie estrów w tejże surówce, ewentualnie w rektyfikacie. Wreszcie racjonalnym środkiem będzie powtórne oczyszczanie podejrzanego rektyfikatu, zmniejszając szybkość pędzenia początkowych gatunków.

K.

---

*) Patrz: W. Krzyżanowski „Prakticzeskoje rukowodstwo k sistiematiczeskomu analizu spirtow", Twer, 1907 r.